

B e s z á m o l ó

a mult ülés határozatainak végrehajtásáról és az Akadémia munkájáról a mult ülés óta eltelt időszakban.

- ~~1.~~ Az elmúlt elnökségi ülésen elfogadott napirend módosult.
- 1.) Alexits György elnökségi tag, a KFB titkárának beszámolója betegsége miatt elmaradt.
 - 2./ Az egyes tudományágak osztályok közötti újraelosztását az osztályok nem készítették elő.
 - 3./ A tudományos fokozatok rendszere módosításának javaslatát levettük a napirendről. A vita során több igen lényeges változtatást tartalmazó javaslat született és ezért a TMB szükségesnek tartja legközelebbi ülésén ezeket alaposan megvitatni, hogy egységes javaslatot terjeszthessen az Elnökség elé.

Határozatok végrehajtása.

- 1./ A február 9.-i Elnökségi ülés foglalkozott az akadémikusok, illetve a kutató intézetek az Akadémia Könyvtárával való kapcsolatával. A Könyvtártudományi Bizottság jelentését írásban megküldtük az Elnökség tagjainak.
- 2./ Az Arany János Emlékbizottság megalakult. Tagjai: Pais Dezső akadémikus, Tolnai Gábor és Ortutay Gyula levelező tagok, külső tagok: Barta István az Irodalomtörténeti Társaság elnöke, Keresztury Dezső osztályvezető.
Az Emlékbizottság elnökéül Kodály Zoltán akadémikust kértük fel. A felkérésre válasz még nem érkezett.
- 3./ Felkértük a tudományos osztályokat a nyilvántartás felfektetésére és sokszorosított kérdőíveket küldtünk ki nekik.

Tájékoztató a KÖZELBIZ-zel folytatott tárgyalások állásáról.
/Tájékoztatót Csipka elvtárs készíti./

Biacsi Inne → Csipka László

Elhelyezési kérdéseket illető tájékoztató

1/a

A f.év február 9.-i Elnökségi Ülés határozata értelmében a Könyvtári Bizottság az alábbi jelentést teszi.

"A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségében felmerült az akadémikusoknak az Akadémiai Könyvtárhoz való viszonya és az Akadémiának a kutatóintézeteinek az Akadémiai Könyvtárral való kapcsolata kérdése. A Könyvtártudományi Bizottsághoz juttatott felszólításra a megbízott szűkebb bizottság e tárgyban a következőket jelenti:

I. Az akadémikusok könyvtárhasználata.

A könyvtár olvasóinak körét a tudományos kutatókra, illetve a tudományos anyagot használókra korlátozta. Az 1955. évi forgalmi statisztika szerint az olvasótermet használók 64%-a tudományos dolgozó volt, sőt - a különgyűjtemények forgalmának beszámításával - ez az arány csaknem 88%-ra nő.

Hasonló módon tudományos dolgozók és intézetek körére korlátozódik a kölcsönzés is. Az Akadémiához tartozó tudósok számára az egyidőben kölcsönözhető művek száma nem korlátozott és a határidő nem szűkre szabott. Kialakult az a gyakorlat, hogy a kölcsönzés időtartama akadémikusok számára szinte korlátlan lett, mert évekig meghosszabítható.

A folyóiratok kölcsönzését illetőleg köti a könyvtárt egy elvileg vitathatatlanul helyes főtitkári rendelet /312/1953., 1953.V.16./, de ezt sem kezelik mereven, hanem - indokolt esetekben - lehetővé teszi folyóiratok rövid időre való kölcsönzését is. Helyesen teszik, mert a magyar viszonyok között ilyesfajta kivételekre egyes esetekben valóban szükség lehet.

A különgyűjtemények anyagának egy része prézens, azaz nem kölcsönözhető /Keleti könyvtár, kézikönyvtár, kéziratok, ritkaságok stb./. Ez kétségtelenül a kutatásnak az érdeke elsősorban. Ilyesfajta megkövetések a világ minden számottevő könyvtárában vannak -sőt, éppen a jelentős külföldi könyvtárakban a csak helyben használható művek aránya jóval nagyobb, mint a mi könyvtárainkban. Bizonyos kivételekre e tekintetben is módot nyújt a könyvtár: pl. igen indokolt esetben kézikönyvtári kötetet is kölcsön ad rövid időre, hétvégre. Ez a gyakorlat is egyezik más tudományos könyvtáraink szokásával. A bizottság semmiképpen sem tartaná indokoltnak, hogy a könyvtár az eddigi gyakorlaton túlmenjen és a különgyűjtemények anyagát az eddiginél nagyobb mértékben tegye kikölcsönözhetővé.

Mind a folyóiratkölcsönzés, mind a különgyűjtemények anyagának kölcsönzése tekintetében gyökeres javulást eredményezne a szükséges fotótechnikai gyorsmásoló készülék beszerzése.

II. A könyvtár egyéb szolgáltatásai az Akadémia számára.

A mellékelt feljegyzés hosszan sorolja fel a könyvtár azon munkáigazatait, melyek közvetve és közvetlenül is az Akadémia céljait szolgálják: kezdve az akadémiai kiadványok cseréjével, az akadémiai intézetek külföldi rendeléseinek bonyolításával a könyvtárközi kölcsönzésig, figyelőszolgálatig stb. E felsorolás mennyiségileg is azt tanúsítja, hogy a könyvtár munkája valóban az Akadémia szolgálatába

van állítva és céljainak alárendelve. Van e munkafajták között olyan, mely még szervezeti vagy szervezési nehézségekkel folyik /pl. az akadémiai intézeti könyvtárak hálózati ügyei/ és van olyan is, mely tartalmilag fejlesztésre szorul /pl. a figyelőszolgálat/. Kétségtelen azonban, hogy a könyvtár saját multjához képest az elmúlt néhány év során e tekintetben is rohamosan fejlődött. Sajátos akadémiai funkcióinak ellátását az adott körülmények között nem is közelíthette volna meg másképpen, mint ahogyan azt tette. De kérdés, gondoskodott-e arról, hogy szolgáltatásait nemcsak az Akadémia, hanem az akadémikusok is kellőképpen megismerjék, munkájáról tájékozva legyenek.

A bizottságot a könyvtár vezetője több olyan tervről is tájékoztatta, mely eddig gazdasági okokból nem valósulhatott meg. Ezek javarésze is összekadémiai érdekű /pl. az akadémiai intézmények könyvanyagának központi katalógusa, az intézeti könyvtárak fokozott gondozása/.

A könyvtár által vállalt akadémiai érdekű szolgáltatások közül, mint legfejlettebbet és legjelentősebbet a nemzetközi kiadványcserét emeljük ki. Ezzel és egyéb nemzetközi jellegű ügyintézésével a könyvtár megbecsülendő szolgálatot tesz a magyar tudomány világkapcsolatainak.

Az a véleményünk, hogy a fenti két főkérdésre adott válasz, illetve tájékoztatás konkrétabb és kimerítőbb csak akkor lehetne, ha akadémikusaink kívánságai - netáni panaszai - konkrétabb megfogalmazásban állnának előttünk. A külföld minden jelentősebb könyvtárában szokás időnként közvéleménykutatás formájában kipuhatolni a könyvtárhasználok véleményét. Ilyen felvételt a könyvtár vezetősége készséggel hajtana végre, ha a MTA Elnöksége a felvetett kérdések megvizsgálását a most végzett vizsgálódásnál behatóbban kívánná elvégeztetni.

Budapest, 1957. március 25.

Kóhalmi Béla sk.

Métrai László sk.

Pajkossy György sk."

7. március 12.

4219 / 123 / 322.

Csztálytitkárok részére.

Az Elnökség f.h.é 8.-i ülésén úgy döntött, hogy az osztályokon nyilvántartást kell felfektetni az Akadémia rendes, levelező és tiszteletbeli tagjairól, valamint a tudományok doktorairól és kandidátusokról.

Mellékelten megküldöm az Elnökség által elfogadott kérdőívet.

A publikációk bibliográfiai jegyzékét csak azoktól kérje be az osztály, akik illyent korábban még nem küldtek be. Amennyiben egyes indócknál nehézségbe ütközne a megjelölt művek bibliográfiai beszerzése, úgy ezekben az esetekben az Akadémia Könyvtára segítségét kell igénybevenni.

A nyilvántartást május 15.-ig kell felfektetni és a jövőben évenként egyszer az évközi változásokkal ki kell egészíteni.

Melléklet.

Erdély-Gruz Tibor

T e r v e z e t

Magyar Tudományos Akadémia

K É R D Ő I V .

1. Név:
2. Születési év: hónap: nap:
3. Születési helye:
4. Anyja neve:
5. Családi állapota:
6. Felesége leánykori neve:
7. Gyermekai száma és kora:
- ~~8. Apja foglalkozása:~~
9. Lakcím és telefonszám:
10. Esetleges ideiglenes lakása:
11. Iskolai végzettség, képesítés:
12. Munkahely, cím és telefonszám:
13. Beosztás:
- ~~14. Eredeti foglalkozása:~~
15. Korábbi munkahelyei és funkciói:
.
16. Tudományos fokozata:
17. Tudományos jellegű funkciói /állandó bizottsági tag, stb./
.
18. Kitüntetései:
19. Milyen társadalmi és tudományos egyesületnek tagja:
.
20. Milyen nyelveken ír, beszél, fordít:
21. Külföldi tanulmányutjai
.

22. Szűkebb kutatási területe /különleges képzettsége/

.

~~23. Jelenleg milyen tudományos témán dolgozik:~~

~~.~~

24. Eddig megjelent /közlésre kész/ tudományos közleményeinek és eredményeinek időrendi jegyzéke a közlő folyóirat, vagy kiadó megjelölésével.

.

.

.

Elcsúszhat és kitűzhető az autográf utján

III-8.

L. dezfür

.

aláírás

112

Tájékoztató

az Akadémia egyes szerveinek elhelyezési kérdéseiről.

1./ Akadémia Hivatala:

Az Akadémia Hivatalának elhelyezése - mint ismeretes - hosszabb idő óta megoldatlan kérdés. Három helyen van elhelyezve az Akadémia Hivatala éspedig: Akadémia székháza, Széchenyi rkp. 3., Szalay u. 10. szám alatt.

A Művelődésügyi Minisztérium megalakítása miatt szükség van arra, hogy az Akadémia leadja a Szalay-utcában lévő 30 szobát, amelyben jelenleg, illetőleg korábban a Műszaki Tudományok Osztálya és a Gazdasági Titkárság nyert elhelyezést. A Közelbiz most kiutalta a Nádor u. 13. sz. épület IV. emeletét. Az Akadémia ezt nem fogadta el és fellebbezett annak érdekében, hogy ne a Nádor u. 13. sz. alatti ház IV. emeletét, hanem a Nádor u. 15. sz. ház III-IV. és V. emeletét kapja meg az Akadémia.

2./ Mezőgazdasági Üzemszervezési Kutató Csoport:

A 15 főre növekedett Csoport jelenleg 2 helyen van elhelyezve, éspedig: 3 szobában a Nádor u. 7. sz. alatti épületben és 4 szobában a Szalay u. 10. sz. épületben. /A G.T. szobáiban/.

Elgondolásunk az, hogy amennyiben megkapjuk a Nádor u. 15. sz. épületben kért területet, ez esetben a Kutató Csoport is a Nádor u. 15. sz. alatt nyerne elhelyezést.

3./ Filozófiai Kutató Csoport: Intézet

Jelenleg elhelyezve lényegében nincs, mert a Széchenyi rakpart 3. sz. alatti épületben 3 udvari rossz világítású szobában dolgoznak a Csoport munkatársai, azonban a Csoport vezetőjének sincs itt munkahelye.

Elgondolásunk az, hogy a Mezőgazdasági Üzemszervezési Kutató Csoport Nádor u. 7. sz. alatti részlege által kiüritendő 3 szobát kapná meg a Filozófiai Kutató Csoport és ehhez 1 szobát még a Közgazdaságtudományi Intézettől, így a 4 szobában a Nádor u. 7. sz. alatt megfelelő elhelyezést kapna a Csoport.

4./ Matematikai Kutató Intézet:

Jelenleg 2 helyen van elhelyezve, mégpedig a Magyar ifjúság utcáján és a Zichy Jenő utcában.

Tudomást szereztünk arról, hogy a MTE SZ a volt tőzsdepalota épületében kap helyet és ennek kapcsán a város különböző részén lévő MTE SZ helyek felszabadulnak. A Közelbizzel a tárgyalást megkezdtuk annak érdekében, hogy a MTE SZ Reáltanoda utcai épülete adassék át a Matematikai Intézet számára.

5./ Méréstechnikai és Műszerügyi Intézet:

Evek óta megoldatlan az elhelyezése. Jelenleg is 3 helyen működik. /Szervita-tér, Nagymező u. és Puskin u./ A Puskin utcában lévő Elektromikroszkópiai Osztálya számára az Egyetem épületében

folyik most építkezés, ez megoldaná ezen Osztály elhelyezését, de csak rövid időre, mert 1958 közepén ezen területet át kell adnunk az Oktatásügyi Minisztérium számára. Ettől függetlenül a Közelbiz előtt áll igényünk és a Közelbiz ígéretet is tett arra, hogy a közeljövőben a felszabaduló honvédségi épületekből kielégíti a Méréstechnikai Intézet egyhelyre való elhelyezéséhez szükséges területigényét.

6./ Központi Kémiai Kutató Intézet:

Jelenleg nem megfelelő körülmények között a Hungária krt.-on a Szervesvegyipari Kutató Intézettel együtt van elhelyezve. Az elmúlt évben terveket készítettünk egy új kémiai intézet felépítésére vonatkozólag. A terv ütemezése szerint az építkezésnek ebben az évben el kellett volna kezdődnie. A jelenlegi beruházási helyzet miatt le kellett venni az építkezés megkezdését a napirendről.

A Közelbirtól ígéretet kaptunk arra, hogy a felszabaduló honvédség épületeiben biztosít a Központi Kémiai Kutató Intézet számára is hosszabb időre is megfelelő átmeneti elhelyezést.

7./ Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet:

Elhelyezése egyáltalán nincs megoldva, amennyiben a 4 osztálya 4 különböző helyen működik. Az Intézet elhelyezését csak a megépítendő Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet felépítése oldaná meg. Ezen intézet felépítését azonban még az elmúlt évben ki kellett vennünk a második öt éves tervünkől is.

8./ Biokémiai Intézet:

Az Országos Közegészségügyi Kutató Intézet épületében van elhelyezve. Az Egészségügyi Minisztériumnak szüksége volna azokra a helyiségekre, amelyekben a Biokémiai Intézet van elhelyezve, ezért felajánlotta, hogy hajlandó a Biokémiai Intézet számára átengedni a Honvédegségügyi Tudományos Kutató Intézet által kiürített Karolina-úti épületet.

Az Akadémia ezen ajánlatot -bélátva az Egészségügyi Minisztérium érdekeit, valamint azt, hogy a Biokémiai Intézet ezzel a cserével nem járna rosszabbul - hajlandó a csere lebonyolítására, amennyiben az Egészségügyi Minisztérium bizonyos feltételeket a csere kapcsán biztosít az Akadémia számára.

Az a körülmény, hogy az Akadémia viszonylag nem nagy számú intézményei közül a fentiek tanúsága szerint elég jelentős számú intézménynek az elhelyezése évek óta nincs megoldva, rámutat arra is, hogy egy-egy kutatóintézet megszervezése előtt indokolt lenne megvizsgálni az egyéb tényezők mellett azt is, hogy a megszervezendő kutatóintézetek elhelyezése majd biztosítható lesz-e. Ellenkező esetben ki vagyunk téve annak, hogy megszervezünk egy-egy kutatóintézetet, azonban az éveken keresztül nem tud eredményes munkát kifejtteni elhelyezésének megoldatlansága miatt.

Budapest, 1957. április 3.

[Handwritten signature]
1957.3.

[Handwritten signature]
Biacsi Imre

Nagygyűlés Szepelantó Szeg.

I. aut.	ősz	május - jun.
II "	ősz	ősz
III "	ősz	II. nepepd
IV "	ősz	ősz
V "	ősz	minál hamarabb
VI.	ősz	?
VII Biol. csoport	ősz ősz	június ősz

Taszál Szegűlés: ősz: 3 autal
 taván 4 "
 bízgalan 1 "